

Hjælp til driftsudgifter af hjælpemidler

af konsulent Erik Jappe

I DUKH får vi nogle gange spørgsmål fra borgere vedrørende drift af hjælpemidler, som borgerne har fået bevilget af kommunen. Borgerne ønsker at vide noget om at få støtte til driften af hjælpemidlet, f.eks. til dækning af udgiften til opladning af en el-kørestol. Reglerne og praksis herom gennemgås i dette nr. af praksisnyt. Bemærk, at reglerne om udskiftning og reparation af hjælpemidler ikke omtales her.

Lovgivning og praksis

Efter [hjælpemiddelbekendtgørelsens](#) § 4, stk. 3 gælder det som hovedregel, at der ikke kan ydes hjælp til udgifter, som følger af brug af hjælpemidlet, f.eks. til drift, rengøring eller vedligeholdelse. I [hjælpemiddelvejledningen](#) er det anført:

"36. Der ydes ... normalt ikke hjælp til dækning af udgifter, der følger af brug af hjælpemidlet, f.eks. til drift (alm. batterier, opladning af elektriske hjælpemidler), rengøringsmidler og almindelig vedligeholdelse."

Udgangspunktet er således, at borgeren skal regne med løbende selv at betale udgifter i dagligdagen til drift, vedligeholdelse og rengøring.

Undtagelse 1 - batterier: Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 4 kan der ydes hjælp til batterier til brug for hjælpemidler bevilget efter servicelovens § 112, som 1) ikke kan købes i almindelig handel, eller 2) som ikke kan eller bør udskiftes af ansøgeren.

Fra [principafgørelse C-16-04](#):

"Der kunne bevilges hjælp til udskiftning af batterier til et el-køretøj efter servicelovens bekendtgørelse om hjælpemidler og forbrugsgoder. Ankestyrelsen fandt, at batterierne til el-køretøjet kunne købes i almindelig handel. Ankestyrelsen fandt dog, at batterierne ikke kunne eller burde udskiftes af ansøgeren."

Ankestyrelsen lagde bl.a. vægt på, at det var en besværlig proces at udskifte batteriet.

Undtagelse 2 - dæk og slanger til kørestole: Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 5 kan der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger til kørestole, hvis der er behov for mere end en årlig udskiftning (ansøgeren betaler selv udgifterne til den første årlige udskiftning).

Driftsudgifter til f.eks. en elektrisk kørestol kan være ganske store. F.eks. kan en udskiftning af dæk løbe op i over 5.000 kr. Det kan der dog ikke ydes hjælp jf. dette [svar](#) fra socialministeren af d. 25.8.2017 på spørgsmål nr. 481:

"En årlig udgift ... til udskiftning af dæk og slanger kan helt indiskutabelt opleves som stor. Reglen om borgerens afholdelse af udgiften til den første årlige udskiftning af dæk og slanger skal imidlertid ses i sammenhæng med udgangspunktet i hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 3, om, at der ikke ydes hjælp til udgifter, som følger af brug af hjælpemidlet, f.eks. til drift eller vedligeholdelse. Med reglen om hjælp til udgifter til udskiftning af dæk og slanger til kørestole ud over den første årlige udskiftning er der således taget højde for, at der kan være ekstraordinære driftsudgifter ved brug af kørestole. Reglen giver dermed borgeren en bedre retsstilling end hjælpemiddelbekendtgørelsens udgangspunkt om fuld egenbetaling af udgifter, som følger af brug af et hjælpemiddel. Jeg finder på baggrund heraf ikke grundlag for at tage initiativ til regelændringer på dette punkt."

Hvis en borger har flere kørestole, skal borgeren dog kun betale for én årlig udskiftning af dæk og slanger. Det fremgår af [principafgørelse C-61-01](#):

"Ankestyrelsen har truffet afgørelse om, at en kørestolsbruger kun skal betale udgifterne til én årlig udskiftning af dæk og slanger, uanset antallet af kørestole. Der er således ikke grundlag for at pålægge kørestolsbrugere at betale for den første årlige udskiftning af dæk og slanger på hver kørestol, der er ydet som hjælpemiddel."

Bemærk i øvrigt, at lapning af slange betragtes som en reparation, som kommunen skal betale jf. hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 1 og dette vejledende [svar](#) fra Juridisk hotline.

Undtagelse 3 - førerhunde: Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 6 omfatter hjælp til førerhunde tillige et årligt beløb til dækning af løbende nødvendige udgifter til førerhunden.

Bemærk, at dækning af løbende nødvendige udgifter efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 6 kun omfatter førerhunde. Dækning af "driftsudgifter" til servicehunde falder derfor uden for bestemmelsen. Juridisk hotline har i et vejledende [svar](#) af d. 21.8.2017 forholdt sig til problemstillingen:

"Vi er ... enige i, at der ikke i hjælpemiddelbekendtgørelsen er hjemmel til at dække løbende nødvendige merudgifter forbundet med "driften" af en servicehund. Det afgørende for, om løbende udgifter forbundet med en bevilget servicehund kan dækkes efter merudgiftsbestemmelsen, beror ... på en konkret vurdering i den enkelte sag af, om udgiften kan anses for helt uforholdsmæssig eller urimelig for borgeren."

Afgrænsning af driftsudgifter

Ankestyrelsen har i nogle principafgørelser forholdt sig til, hvornår der er tale om en driftsudgift, som kommunen ikke skal yde hjælp til, og hvornår der er tale om, at udgiften er en forudsætning for, at hjælpemidlet kan fungere efter hensigten, og hvor kommunen skal yde hjælp. Fra [principafgørelse 10-16](#):

”Abonnementsudgifter til en hjælpemiddel-app og udgifter til fastnetabonnement til brug for et nødkald er ikke driftsudgifter, da der ikke er tale om udgifter, som følger af brugen af hjælpemidlet. Abonnementerne er en forudsætning for, at app'en og nødkaldet kan anvendes efter deres formål.

En app er et hjælpemiddel, hvis app'en er fremstillet med henblik på at kompensere for en nedsat funktionsevne. Hvis et abonnement er en forudsætning for at kunne anvende app'en efter dens formål, skal kommunen afholde abonnementsudgifterne.

Et fastnetabonnement til brug for et nødkald kan - ligesom abonnementsudgifter til en app - bevilges som en del af hjælpemidlet, når et fastnetabonnement er en forudsætning for, at nødkaldet kan fungere. Det er en forudsætning, at borger ikke i forvejen har et fastnetabonnement. Det er alene abonnementet, der kan bevilges sammen med nødkaldet. Det vil sige, at udgifter til telefonopkald ikke er omfattet, og borger skal derfor selv afholde sådanne udgifter. Ved indgåelse af fastnetabonnement kan kommunen tage udgangspunkt i det billigst, nødvendige abonnement.”

Fra [principafgørelse 63-14](#):

”En dropfodsstimulator er et elektronisk hjælpemiddel. Elektroder til dropfodsstimulator er en integreret bestanddel af hjælpemidlet, der i væsentlig grad afhjælper den nedsatte funktionsevne efter serviceloven § 112, stk. 1. Udgifterne til elektroder til et elektronisk hjælpemiddel som en dropfodsstimulator skal dækkes af kommunen, da elektroderne er en nødvendig bestanddel af hjælpemidlets funktion. En dropfodsstimulator anvender også batterier, som er en almindelig driftsudgift, og som ikke skal dækkes af kommunen.”

Hjælp til driftsudgifter efter anden lovgivning

Det fremgår af [hjælpemidelvejledningen](#), at der er visse andre muligheder for hjælp til dækning af driftsudgifter:

”36. ... Borgeren må allerede inden eller ved bevilling af et hjælpemiddel orienteres om, at der påløber udgifter og om disses forventede størrelse. Eventuelt kan det overvejes, om der kan ydes tilskud til udgifterne efter merudgiftsreglerne i servicelovens §§ 41 eller 100, eller som et personligt tillæg efter pensionslovgivningen.”

I [principafgørelse 80-10](#) fandt Ankestyrelsen, at almindelige batterier til et blodsukermåleapparat ikke kunne bevilges som en merudgift efter serviceloven. Begrundelse:

”Ankestyrelsen fandt, at det ikke var hensigten med servicelovens bestemmelse om merudgifter, at den skulle dække udgifter, som en særbestemmelse havde taget stilling til ikke kunne dækkes.

Da området for betaling af batterier til et hjælpemiddel er detaljeret afgrænset i hjælpemiddelbekendtgørelsen, findes der ikke grundlag for at antage, at lovgiver havde tilsigtet at udvide området for bevilling, således at batterier til et blodsukermåleapparat bevilget som et hjælpemiddel skulle kunne dækkes efter merudgiftsreglerne.”

Spørgsmålet er så, om der kan bevilges hjælp efter f.eks. § 100 som merudgift til driftsudgifter, som ikke er detaljeret afgrænset i hjælpemiddelbekendtgørelsen? Nej, det kan der som udgangspunkt ikke. Dog blev der med udsendelse af [principafgørelse 225-11](#) åbnet op for, at der i visse tilfælde kan ydes hjælp til driftsudgifter. Fra afgørelsen:

”Merudgiftsydelsen i servicelovens § 100 er et supplement til øvrige bestemmelser om støtte i den forstand, at hvis en støtteydelse kan opnås gennem en særlig bestemmelse i serviceloven eller bestemmelser i anden lovgivning, så skal støtten ydes efter specialbestemmelsen. Begrebet merudgifter er defineret bredt i servicelovens § 100 og den tilhørende bekendtgørelse.

Det forhold, at drift som følge af almindelig brug af hjælpemidlet er særligt reguleret i en bestemmelse til serviceloven taler imod at indfortolke en hjemmel til at bevilge den samme ydelse efter en anden og bredere beskrevet hjemmelsbestemmelse. En sådan adgang til udvidet dækning har heller ikke støtte i forarbejderne til merudgiftsbestemmelsen. Merudgiftsbestemmelsen kan derfor alene bruges i de situationer hvor der er tale om en udgift som følge af brug af hjælpemidlet, som synes helt uforholdsmæssig eller urimelig for borgeren.

I det konkrete tilfælde, finder Ankestyrelsen, at selvom NN har flere hjælpemidler i form af el-kørestol, el-crosser, el-seng og el-stol som bruger el, med et samlet elforbrug på ca. 600 kr. om året, medfører dette ikke, at hans samlede elforbrug er af et sådan omfang, at det kan betragtes som uforholdsmæssigt stort. NNs elforbrug er derfor at betragtes som almindelig drift, som er reguleret i hjælpemiddelbekendtgørelsen.”

Med afgørelsen er det således blevet præciseret, at der kan ydes hjælp til driftsudgifter efter § 100 (eller § 41), hvis udgiften som følge af brug af hjælpemidlet synes

- helt uforholdsmæssig eller
- urimelig for borgeren.

Endelig skal det nævnes, at borgere med en anstrengt økonomi evt. kan søge om hjælp til dækning af driftsudgifter efter [aktivlovens](#) § 81 (enkeltydelse) og [pensionslovens](#) § 14 (personligt tillæg til folkepensiopnister).

Afrunding

Udgangspunktet er, at driftsudgifter til bevilgede hjælpemidler skal afholdes af borgeren selv. Hvis driftsudgiften er omfattet af en af de 3 undtagelsesbestemmelser, vil der kunne ydes hjælp til disse driftsudgiften efter § 112.

I helt særlige tilfælde vil driftsudgiften kunne dækkes efter reglerne om merudgifter (§ 41 og § 100) eller reglerne om enkeltydelse og personligt tillæg.